

**Haridus- ja teadusministri määruse
„Hõimurahvaste keelte ja kultuuride toetusmeetme elluviimiseks toetuse andmise
tingimused ja kord“ eelnõu seletuskiri**

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse keeleseaduse § 6 lõike 3 ja riigieelarve seaduse § 53¹ lg 1 ja § 53³ lõike 3 alusel.

Määruse eesmärk on toetada soome-ugri ja samojeedi põlisrahvaste keelt ja kultuuri kandvaid riigita rahvaid, et tagada hõimurahvaste keelte ja kultuuride kestmine ja areng. Selleks on ellu kutsutud toetusmeede „Hõimurahvaste keelte ja kultuuride toetus 2021–2027“ (edaspidi *meede*), millest toetatakse teadus-, arendus-, kultuuri- ja haridustegevusi. Meetme alusel on toetust antud ka varem, kuid Haridus- ja Teadusministeeriumi (edaspidi *HTM*) eelarvest toetuse andmise õiguslike põhimõtete ühetaolisuse tagamiseks sätestatakse viidatud meetmest toetuse andmise tingimused ja kord määrukses.

Mõju halduskoormusele

Määrusega kaasneb toetuse taotlejale elementaarne halduskoormus. Elementaarne halduskoormus on selline minimaalne panus, milleta riikliku toetuse sihipärast eraldamist ja järelevalvet ei ole õiguslikult võimalik teha.

Iga toetuse taotlemise eelduseks on taotleja andmete, selge sisu, allkirja ja kontaktandmete esitamine. Määruse kontekstis tagatakse see elektroonilise taotluse esitamisega TMS-is. Eelarve ja tegevuste lahtikirjutamine ning teiste rahastusallikate deklareerimine on vältimatu, et haldusorgan saaks hinnata tegevuse teostatavust ja vältida topeltrahastamist. Toetuse saajal on kohustus kasutada toetust vastavalt taotlusele ja esitada sisuline ning rahaline aruanne. Kuna tegemist on avaliku raha eraldamisega, on aruandluskohustus vältimatu tingimus toetuse väljamaksmise ja tagasinõudmise vältimise tagamiseks.

Tekkiv halduskoormus tasandub järgmiste menetluslike tagatiste, e-lahenduste ja haldusorgani kohustuste kaudu.

- Menetluslik selgus ja õigusselgus (haldusmenetluse seaduse ja määruse menetlusreeglid): haldusmenetluse seaduse kohaselt peab haldusorgan selgitama inimese õigusi, menetlustähtaegu ning esitamisele kuuluvaid tõendeid ja dokumente. Samuti on toetuse saajal otsene õigus saada rakendusüksuselt teavet ja nõu.
- Puuduste kõrvaldamise võimalus: taotlust ei jäeta puuduste ilmnemisel kohe läbi vaatamata, vaid taotlejale antakse võimalus puudused kõrvaldada (kuni viis tööpäeva).
- Tsentraliseeritud elektrooniline keskkond (TMS): kogu asjaajamine (taotlemine, teavitused, muudatusettepanekud, aruandlus) toimub elektrooniliselt TMS-i kaudu. See välistab paberdokumentide edastamise ning muudab suhtluse kiiremaks ja lihtsamaks.
- Ajapikenduse ja muudatuste paindlikkus: kui projekti elluviimisel ilmnevad takistused, on toetuse saajal võimalik taotleda tingimuste muutmist, aruande esitamise tähtaja pikendamist või toetuse kasutamise perioodi pikendamist selliselt, et toetuse kasutamise lõplik tähtaeg ei pikene esialgselt rohkem kui 12 kuud. See hoiab ära kohese toetuse tagasinõudmise menetluse.
- Paindlikkus auhindade puhul: auhindade kandidaatide esitamisel on lubatud täita elektrooniline ankeet lisaks eesti keelele ka inglise keeles. See vähendab rahvusvahelise ja hõimurahvaste esindajatega seotud tõlkekoormust.

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud HTMi keelepoliitika osakonna nõunik Helin Kask (tel 735 4055, helin.kask@hm.ee). Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti on kontrollinud HTMi õiguspoliitika osakonna õigusnõunik Margit Kiin (tel 735 0199, margit.kiin@hm.ee).

Eelnõu ja seletuskirja koostamisse on kaasatud Eesti Keele Instituudi hõimurahvaste programmi koordinaator Marika Alver (marika.alver@eki.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb viiest peatükist ja 21 paragrahvist.

1. peatükk on üldsätted, milles sätestatakse määruse reguleerimisala ning toetuse andmise eesmärk.

Eelnõu § 1 kohaselt kehtestatakse määrusega tingimused ja kord, kuidas meetmest toetust taotleda kultuuri-, haridus-, teadus- ja arendustegevusteks ning auhindadele kandidaate esitada. Tegevusi rahastatakse HTM eelarvest keeleprogrammi kaudu ning seda viib ellu Eesti Keele Instituut (edaspidi *EKI*). Taotlusvoorud korraldatakse ning auhindu antakse juhul, kui riigieelarves on selleks rahalised vahendid ette nähtud.

Eelnõu § 2 järgi on määruse eesmärk toetada hõimurahvaste keelte ja kultuuride arendamist ning soodustada hõimurahvaste omavahelist koostööd, et tagada nende kestmine. Selleks toetatakse meetmest nii kultuuri- ja haridus- kui ka teadus- ja arendustegevusi, samuti antakse välja auhindu.

Meetmest ei toetata tegevusi, mis on taotluse esitamise ajaks juba toimunud, samuti ei toetata tehnika jms ostmist. Geopoliitilise olukorra tõttu ei toetata meetmest ka selliseid tegevusi, mis viiakse läbi rahvusvahelise õiguse aluspõhimõtteid rikkivas või sõjalist agressiooni toime panevas riigis või koostöös sellise riigi asutustega või seda toetavate isikutega. See hõlmab ka juhtumeid, kus näiteks teaduril on sõlmitud töö- vms leping Eesti teadus- ja arendusasutusega, kuid elab ise samal ajal sellise riigi aladel.

Eelnõu § 3 käsitleb meetme elluviimist ja juhtimist. Meedet viib ellu EKI, kes korraldab taotlusvoorude avamise, taotluste hindamise, valdkondlike ekspertide leidmise, taotlusvoorude tulemuste kinnitamise, aruannete kontrollimise ja muu vajaliku. Samuti korraldab auhinnakonkursid.

Meetme tegevuste elluviimist suunab kuni seitsmeliikmeline juhtkomisjon, kuhu kuuluvad hõimurahvaste keelte ja kultuuride kestmist toetavad ning hõimurahvaste Eestis kohanemist ja lõimumist korraldavate ministeeriumide esindajad HTM-ist, Kultuuriministeeriumist ja Välisministeeriumist ning rakendusüksuse esindaja. Juhtkomisjoni peamine ülesanne on esitatud taotlusi hinnata ning teha EKI juhile ettepanek, missuguseid taotlusi toetada. Lisaks teeb juhtkomisjon rakendusüksuse juhile ettepaneku kinnitada meetmest väljaantavate auhindade laureaadiid.

Valdkondlikud eksperdid retsenseerivad nõuetele vastavaks tunnistatud taotlusi ning esitavad nende kohta kirjaliku retsensiooni, mida juhtkomisjon võtab arvesse toetuste eraldamise ettepanekute tegemisel rakendusüksuse juhile.

Eelnõu § 4 reguleerib seda, kuidas jaotub meetme eelarve. Eelarve jaguneb järgmiselt:

- 1) kultuuri- ja haridustegevuse toetamiseks ette nähtud toetused;
- 2) teadus- ja arendustegevuse toetamiseks ette nähtud toetused;
- 3) hõimurahvaste auhindadeks ette nähtud toetused;
- 4) programmi haldamiskulu EKI-s.

2. peatükk käsitleb meetmest toetatavaid tegevusi.

Eelnõu § 5 käsitleb kultuuri- ja haridustegevusi. Neid saavad taotleda kõik Eestis registreeritud juriidilised ja füüsilised isikud kuni üheks aastaks. Toetuse eesmärk on toetada selliseid tegevusi, mis edendavad hõimurahvaste kultuurivahetust, laiendavad keelte kasutussfääri ja õpetamist, sh digivõimaluste kasutamist. Sellised tegevused on näiteks ilukirjanduse avaldamine, õppematerjaline koostamine, kultuurisündmuste korraldamine jms.

Eelnõu § 6 käsitleb meetmest toetatavaid teadus- ja arendustegevusi. Seda toetust saavad taotleda Eesti teadus- ja arendusasutused ning toetust antakse kuni kolmeks aastaks. Mitmeaastase projekti korral tuleb esitada ka vahearuanne, enne uue perioodi toetussummat välja ei maksta.

Toetatakse hõimurahvaste keeli, ajalugu ja kultuure uurivate erialade teadus- ja arendustegevust ning koostööd nii rahvusvaheliselt kui ka valdkondade üleselt. Samuti on eesmärk toetada noorteadlaste ja üliõpilaste kaasamist õppe- ja teadustöösse. Seetõttu on võimalik taotleda toetust näiteks keele- ja kultuuripärandi uurimiseks ja vahendamiseks, aga ka uute meetodite juurutamiseks teadustöös.

3. peatükk käsitleb toetuste taotlemist, hindamist, määramist, kasutamist ja tagasinõudmist. Peatükis on kehtestatud toetuste taotlemise ja kasutamise üldine kord, mis kehtib mõlema meetme puhul.

Eelnõu § 7 kohaselt kuulutab taotlusvooru välja EKI. Taotlused esitatakse TMS-is ning need peavad olema eesti keeles. Taotluses tuleb märkida kõik rahastusallikad ning eelarve kogu projekti kohta, sh mitmeaastase projekti puhul ka iga aasta kohta eraldi.

Kultuuri- ja haridustegevuse toetuse taotluse puhul on vajalik, et taotleja esitaks taotluses projekti eelarve koos kulude kalkulatsiooniga, samuti peab taotlus sisaldama vajalikke kinnitusi esinejatelt jne. See võimaldab juhtkomisjonil ja valdkondlikel ekspertidel esitatud taotlusi paremini hinnata.

Teadus- ja arendustegevuse toetuse taotluse puhul on vaja esitada tööplaan ning seda iga aasta kohta, mille jaoks toetust taotletakse.

Taotluste menetlemise käigus on rakendusüksusel õigus nõuda taotlejalt täiendavaid selgitusi ning puuduste ilmnemisel anda nende kõrvaldamiseks täiendav tähtaeg.

Toetuse andja jätab taotluse läbi vaatamata ja sisuliselt hindamata määruse § 7 lõikes 9 sätestatud juhtudel: kui esinevaid puudusi ei ole määratud tähtaja jooksul kõrvaldatud, esineb plagiaadikahtlus või taotlusele esitatud nõuded ei ole täidetud.

Nõuetele vastavaks tunnistatud taotlused suunatakse retsenseerimisele ning edasisele sisulisele hindamisele.

Eelnõu §-s 8 sätestatakse üldine taotluste hindamise kord. Vastavaks tunnistatud taotleja ja taotlus suunatakse edasi sisulisse kontrolli. Iga retsensent ja juhtkomisjonis olev taotluse hindaja peab olema erapooletu ning peab huvide konflikti korral end taandama. Taandamisel ja toimingupiirangute järgimisel kohaldatakse korruptsioonivastase seaduse §-s 11 sätestatud toimingupiiranguid ja [haldusmenetluse seaduse §-s 10](#) sätestatud taandamise aluseid ning korda.. Esmalt retsenseerivad taotlusi valdkondlikud eksperdid ning seejärel hindab juhtkomisjon. Sealjuures juhindub juhtkomisjon otsuste tegemisel lõikes 4 sätestatud hindamisjuhistest.

Taotluste hindamisel võetakse arvesse, mil määral vastab kavandatud tegevus meetme eesmärkidele ning kui põhjendatud ja selge see on. Samuti hinnatakse kavandatud eelarvet –

kas see on realistlik ning põhjendatud. Arvesse võetakse ka kavandatud tegevuse olulisust ja kasu nii valdkonnale kui ka ühiskonnale, st kõrgemini hinnatakse projekte, millel on laiem kasu ja suurem sihtrühm.

Taotlus jäetakse rahuldamata ning selle kohta tehakse haldusakt, kui taotleja ei ole varasemat aruannet esitanud, taotleja on esitanud valeandmeid või kui meetme või taotlusvooru eelarvevahendite mahu tõttu ei ole võimalik toetust anda.

Eelnõu § 9 kohaselt otsustatakse toetuse saajad ja toetussummad ühe kuu jooksul taotluse esitamise tähtajast arvates. Toetuse eraldamise käskkirjas määratakse lisaks toetuse summale kindlaks ka toetuse väljamaksmise aeg, samuti vahe- ja lõpparuande esitamise tähtaeg. Kõik toetuse saajad avaldatakse EKI kodulehel.

Eelnõu §-s 10 sätestatakse toetuse kasutamise tingimused ja aruandlusega seonduv. Lõige 1 sätestab, et meetmest toetatavad tegevused lõppevad hiljemalt käskkirjas märgitud tähtpäeval.

Lõike 2 kohaselt kohustub toetuse saaja nimetama HTM-i ja EKI-t toetajana projekti tegevusega seotud trükistes ja reklaamides ning avalikel esinemistel.

EKI kontrollib toetuse kasutamise aruandeid ning EKI-l on ka õigus küsida igal ajal toetuse kasutamise kohta teavet, sh tõendeid tegevuste toimumise ja tulemuste kohta.

Kui toetuse saaja otsustab, et ta ei soovi projekti ellu viia, peab ta sellest EKI-le TMS-i kaudu teatama. Ka kõik teised muudatused tuleb fikseerida TMS-is, sh nt aruande esitamise tähtaja pikendamine. Sealjuures ei tohi tähtaeg kokku pikeneda rohkem kui 12 kuud. Kui aga toetuse saaja ei kasuta toetust kokkulepitud tähtajaks või toetuse kasutamise perioodi pikendamise korral kokkulepitud tähtajaks ja toetuse saaja ei esita aruannet tähtajaks, siis toetuse kasutamise perioodi rohkem ei pikendata ja rakendusüksusel on õigus algatada toetuse tagasinõudmine. Kõik toetuse kasutamisega seotud muudatused on oluline fikseerida kirjalikult TMS-is. Kasutamata jäänud toetuse jääk tuleb toetuse andjale tagastada hiljemalt aruande esitamise tähtpäeval, välja arvatud juhul, kui jääk on alla 10 euro.

Samuti on toetuse saaja kohustatud pidama saadud toetuse mahus kulude kohta eraldi raamatupidamisarvestust nii, et toetusest tasutud kulud on toetuse saaja raamatupidamises muudest kuludest eristatavad ja tõestatavad algupäraste kulu- ja maksedokumentidega. Neid originaaldokumente tuleb säilitada kümme aastat.

Eelnõu § 11 käsitleb toetuse tagasinõudmist. Lõikes 1 on sätestatud, et EKI algatab toetuse osalise või täieliku tagasinõudmise keeleseaduse §-s 6¹ sätestatud alustel ja korras. Toetuse tagasinõudmise korral tuleb toetus tagastada 30 päeva jooksul pärast seda, kui taotleja on EKI-lt vastava otsuse saanud.

4. peatükk käsitleb nii EKI kui ka toetuse saaja õigusi ja kohustusi.

Eelnõu §-d 12 ja 13 käsitlevad toetuse saaja õigusi ja kohustusi. Taotleja on kohustatud kasutama toetust sihtotstarbeliselt nii, nagu taotluses ja taotluse rahuldamise otsuses märgitud. Igasuguste muudatuste puhul tuleb EKI-t esimesel võimalusel TMS-i kaudu teavitada, sh esitada tähtajaks vajalikud aruanded. Samuti on taotlejal kohustus tasuda kõik maksud, järgida intellektuaalomandi õigusi ning järgida kõiki muid õigusaktidest tulenevaid nõudeid.

Määruse § 12 lõike 2 eesmärk on tagada toetusvahendite sihipärane kasutamine mittemajanduslikuks tegevuseks ning vältida keelatud või reguleerimata riigiabi andmist Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 ja konkurentsiseaduse § 30 lõike 1 tähenduses. Määruse alusel ei anta riigiabi ning selle tõttu kehtib määrukses piirang, mille järgi toetust majandustegevuse rahastamiseks kasutada ei tohi. Lõike 2 kohaselt ei või toetust

kasutada taotleja majandustegevuse rahastamiseks ning juhul, kui toetuse saaja tegeleb lisaks toetatavale tegevusele ka majandustegevusega, peab ta tagama toetusega seotud kulude ja rahastamise eristatavuse oma muust tegevusest. Selleks et välistada avalike vahendite valgumine majandustegevusse (ristsubsideerimine) ja tagada, et meetmest toetatavad kultuuri-, haridus-, teadus- ja arendustegevused jääksid väljapoole riigiabi reeglite kohaldamisala, kohustab § 12 lõige 2 toetuse saajat tagama toetuse sihtotstarbelise kasutamise ning kulude ja rahastamise selge raamatupidamisliku ja sisulise eristatavuse muust majandustegevusest (täiendades ka määruse § 10 lõikes 3 sätestatud eraldi raamatupidamisarvestuse nõuet). Samuti toetab see toetuse andja järelevalvet teostamist ja sihipärasuse kontrolli ning vajaduse korral toetuse tagasinõudmist.

Taotlejal on õigus saada EKI-lt erinevat teavet ja nõu.

Eelnõu §-d 14 ja 15 sätestavad EKI kui rakendusüksuse õigused ja kohustused. EKI-l on kohustus teha toetuse kasutamise üle järelevalvet, mh kontrollida aruandeid. EKI-l on õigus küsida taotlejalt erinevat teavet ning teatud juhtudel nõuda toetuse tagastamist.

5. peatükk käsitleb meetmest väljaantavaid auhindu. Auhindade eesmärk on tunnustada hõimurahvaste keelte ja kultuuride populariseerimist, uurimist, arendamist ja pärandi säilitamist ning hõimurahvaste olukorra teadvustamist rahvusvahelisel tasandil.

Eelnõu § 16 järgi antakse meetmest igal aastal välja kolm auhinda. Need auhinnad on Ilmapuu auhind, rahvateaduste auhind ja teadusauhind ning kirjandusauhind.

Eelnõu § 17 kohaselt tunnustatakse Ilmapuu auhinnaga hõimurahvaste esindajat, kelle tegevus on kohalikul tasandil seotud hõimurahva kultuurilise identiteedi ja püsijäämisega, või isikut, kes on oluliselt aidanud tugevdada koostööd soome-ugri hõimurahvastega ja tutvustanud hõimurahvaid Eestis ja Euroopas. Varem on selle auhinna pälvinud näiteks Natalia Ermakov, Esa-Jussi Salminen, Szilárd Tibor Tóth jt. Auhinna suurus määratakse HTM-i keeleprogrammi eelarves.

Eelnõu § 18 järgi tunnustatakse rahvateaduste auhinna ja teadusauhinnaga hõimurahvaste keeli ja kultuure käsitlevaid teadustöid. Sealjuures antakse rahvasteaduste auhind välja teadustöö eest mistahes keeles, selle on varem pälvinud näiteks David Kroik, Eva Toulouze ja Nikolai Anisimov.

Teadusauhind antakse mõnes hõimurahvaste keeles avaldatud teadustöö eest mistahes erialal. Auhinna on varem pälvinud näiteks Ivan Tarakanov ja Natalja Kondratjeva. Mõlema auhinna suurus määratakse HTM-i keeleprogrammi eelarves.

Eelnõu § 19 kohaselt tunnustatakse kirjandusauhinnaga omariikluseta hõimurahvaste omakeelsete kirjandusteoste autoreid või tõlkijaid. Varem on selle auhinna pälvinud näiteks Arvo Survo ja Esa-Jussi Salminen. Auhinna suurus määratakse HTM-i keeleprogrammi eelarves.

Eelnõu § 20 käsitleb auhindadele kandidaatide esitamist. Esitamisest teavitamise korraldab EKI. Kandidaate võivad esitada kõik soovijad. Kandidaadiks võib vastavalt määruse § 20 lõikele 3 esitada Ilmapuu auhinna puhul üksikisiku või põhjendatud juhul töörühma, teadusauhindade puhul teadlase või teadlaste kollektiivi ning kirjandusauhinna puhul kirjaniku või tõlkija..

Kandidaadi esitamisel täidetakse elektrooniline vorm, millele lisatakse vähemalt üks soovituskiri valdkonna ekspordilt või kogukonna esindajalt. Rahvateaduste ja teadusauhinna

puhul lisatakse ka kandidaadi CV ja publikatsioonide nimekiri ning kirjandusauhinna puhul kandidaadi varem avaldatud või tõlgitud teoste nimekiri.

Eelnõu § 21 kohaselt hindab auhinna kandidaate ekspertidest koosnev vähemalt kolmeliikmeline hindamiskomisjon, mille moodustab EKI juht käskkirjaga. Hindamiskomisjon hindab auhinna esitatud kandidaate järgmiste kriteeriumide alusel:

- 1) kandidaadi tegevuse või esitatud teose panus hõimurahvaste keelte ja kultuuride säilimisse, arengusse või uurimisse;
- 2) tegevuse või teose erialane või teaduslik tase ja uuenduslikkus;
- 3) tegevuse või teose ühiskondlik ja rahvusvaheline mõju ning kandepind.

Nimetatud kriteeriumid haakuvad vahetult määruse teiste normidega

Kriteerium 1 (panus säilimisse, arengusse või uurimisse) tuleneb otseselt määruse § 2 lõikes 1 ja § 16 lõikes 1 sätestatud meetme ja tunnustamise üldeesmärkidest ning kattub § 17 lõikes 2 kirjeldatud Ilmapuu auhinna andmise valdkondadega.

Kriteerium 2 (erialane ja teaduslik tase ning uuenduslikkus) on kooskõlas määruse § 18 lõigetes 2 ja 3 (rahvateaduste auhind ja teadusauhind) ning § 19 lõikes 1 ja § 20 lõike 3 punktis 3 (kirjandusauhind) sätestatud nõuetega käsitleda kõrgetasemelist ja erialaselt väärtuslikku teadus- või ilukirjandusteost. See kriteerium viib auhindade hindamise samale tasemele määruse § 8 lõike 4 punktides 3 ja 5 sätestatud taotluste sisulise taseme ja teostatavuse nõuetega.

Kriteerium 3 (ühiskondlik ja rahvusvaheline mõju ning kandepind) realiseerib määruse § 16 lõikes 1 (rahvusvahelisel tasandil teadvustamine), § 17 lõikes 1 (laiem koostöö ja tutvustamine Eestis ja Euroopas) ning § 20 lõike 3 punktis 3 nimetatud eesmärgi.

Hindamiskriteeriumide sätestamine tagab, et hindamiskomisjoni koostatav hinnang on kontrollitav, läbipaistev ja objektiivne ning võimaldab juhtkomisjonil ja rakendusüksuse juhil teha kaalutlusvigadeta ja motiveeritud haldusotsuse.

Juhtkomisjon vaatab hindamistulemused läbi ning esitab rakendusüksuse juhile ettepaneku laureaate kinnitamiseks. Auhinna määramise otsustab ja laureaadi kinnitab rakendusüksuse juht käskkirjaga.

Hindamiskomisjonil on ka õigus teha ettepanek jätta auhind ka välja andmata.

Auhinnad kuulutatakse välja järgmiselt:

- 1) Ilmapuu auhinna laureaat – vadjalaste kevadisel maahinguspäeval, mis on neljapäeval 40 päeva pärast kevadpühi;
- 2) rahvateaduste auhinna laureaat ja teadusauhinna laureaat – hõimupäeval, mis on oktoobri kolmandal laupäeval;
- 3) kirjandusauhinna laureaat – udmurdi kirjaniku Kuzebai Gerdi mälestuseks 1. novembril.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele ja kooskõla riigiabi reeglitega

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega.

Eelnõu kooskõla Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatud riigiabi reeglitega on hinnatud.

Meetme eesmärk on toetada hõimurahvaste keelte ja kultuuride kestmist ning arengut kultuuri-, haridus-, teadus- ja arendustegevuse kaudu. Meetmest toetatakse muu hulgas kultuurisündmuste korraldamist, õppematerjalide koostamist, teadus- ja arendustegevust, hõimurahvaste keelte ja kultuuride uurimist ning tunnustamist auhindade kaudu.

Meetme raames toetatakse tegevusi, mille peamine eesmärk on keelte ja kultuuride säilitamine, arendamine, uurimine ja populariseerimine ning mis on suunatud avaliku huvi eesmärkide saavutamisele. Toetust ei anta ettevõtjatele majandusliku kasu saamiseks ega eesmärgiga

toetada kaubanduslikku tegevust turul. Meetme raames antavad auhinnad on tunnustusmeetmed ega kujuta endast toetust majandustegevuseks.

Teadus- ja arendustegevuse toetamisel lähtutakse põhimõttest, et toetatakse sõltumatut teadustegevust, teadmiste loomist ja levitamist ning kultuuri- ja haridusvaldkonna avalikes huvides tehtavat tegevust. Selline tegevus ei ole Euroopa Liidu riigiabiõiguse tähenduses üldjuhul majandustegevus.

Kuna toetust võivad taotleda ka juriidilised ja füüsilised isikud, hindab rakendusüksus taotluste menetlemisel vajaduse korral, et kavandatav tegevus ei kujutaks endast majandustegevust Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 ja [konkurentsiseaduse § 30 lõike 1](#) tähenduses. Vastavalt määruse § 12 lõikele 2 ei või toetust kasutada majandustegevuse rahastamiseks ning meede ei näe ette riigiabi ega vähese tähtsusega abi andmist [konkurentsiseaduse § 33](#) tähenduses. Kui taotlus on suunatud majandustegevuse rahastamisele, jäetakse taotlus rahuldamata.

Seetõttu ei kujuta meede tervikuna endast riigiabi Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses. Võimalikku riigiabi hinnatakse vajaduse korral üksiktaotluse põhiselt enne toetuse andmise otsuse tegemist.

4. Määruse mõjud

Kuna eelnõus kirjeldatud toetusi antakse juba praegu, siis ei kaasne eelnõu määrusena rakendamisega ei asutuste ega taotlejate jaoks sisulisi muudatusi ega suuremat halduskoormust. Määruse laiem mõju on toetada soome-ugri ja samojeedi põlisrahvaste keelt ja kultuuri kandvaid riigita rahvaid, et tagada hõimurahvaste keelte ja kultuuride kestmine ja areng. See on vajalik keelelise ja kultuurilise mitmekesisuse säilitamiseks, kuna paljud soome-ugri rahvad on väikesearvulised ning nende keeled on ohustatud. Toetus aitab kaasa keelte kasutamisele, dokumenteerimisele, õpetamisele ja edasiandmisele järgmistele põlvkondadele. Samuti panustab see Eesti rahvusliku identiteedi tugevdamisse, kuna soome-ugri keelesugulus on oluline osa Eesti keele ja kultuuri kujunemisloost ning rahvuslikust identiteedist. Hõimurahvaste keelte ja kultuuride tundmine aitab paremini mõista ka eesti keelt ja kultuuri. Laiemalt soodustab hõimurahvaste programm ka rahvusvahelist teadus-, haridus- ja kultuurikoostööd ning tugevdab sidemeid sugulasrahvaste vahel.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega lisakulusid ei kaasne. Määruse rakendamiseks vajalikud rahalised vahendid on kavandatud keeleprogrammi eelarves.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu kooskõlastatakse Kultuuriministeeriumi ja Välisministeeriumiga.